

KUTSESTANDARD

Valgusmeister, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Valgusmeister, tase 6	6

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Valguskujundus	Valguskujundaja, tase 6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Valgusmeistri töö eesmärk on sündmuse nähtavaks tegemine ning vastava optimaalse lahenduse leidmine valgusrežiiri kvaliteetseks esitamiseks ja salvestamiseks. Tema töö on valgusrežiiri salvestamine ja töötlemine. Valgusmeister vastutab nii loominguks kui tehniliselt siseinterjööri ja välivõtete valgusefektide saavutamise eest läbi valgustehnika paigutuse, valgustugevuse ja värvilahenduste. Ta teeb koostööd lavastaja, valguskujundaja (teater), operaatori, režissööri ja kunstnikuga (film ja televisioon). Valgusmeister orienteerub valguse iseärasustes ja väljendusvahendites. Ta leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ning arvestades looduslikke ja tehnilisi tingimusi. Valgusmeister on võimeline lahendama mittestandardseid olukordi. Ta võib töötada kollektiivi liikmena ja/või vabakutselise loovisikuna. Vajalik on pidev enesetäiendamine. Valgusmeister saab spetsialiseeruda valguskujundajaks, kes töötab välja sündmuse valguskujundamise kontseptsiooni ja loob valgusrežiiri. Tööaeg sõltub proovide ja etenduste/sündmuste ajast, töötatakse ka öhtuti/öösi ja nädalavahetustel. Töö võib toimuda nii siseruumis kui vabas õhus ja on vahelduva iseloomuga. Töö on kõrgendatud ohuga (nt töötamine kõrgustes, raskuste tõstmine), võib esineda kokkupuudet tervistkahjustavate faktoritega (nt tolm, müra, alavalgustatud keskkond). Vastavalt tööülesandele võib esineda sundasendis töötamist. Takistuseks valgusmeistrina töötamisel võivad olla nägemis- ja/või kuulmisvaegused, piiranguid tööülesannete täitmiseks võib seada epilepsia põdemine. Töövahendid on valgusaparatuur, valguspult ja arvuti. Lisaks valgusmeistrile tegutseb kutsealal ka valgustaja, tase 4, kes töötab etteantud valgusrežiiri alusel ning vastutab valgusefektide saavutamise eest läbi valguse paigutuse, tugevuse ja värvilahenduste. Valgustaja teeb vajadusel lihtsamaid hooldusi (nt lambivahetus, aegunud värvifiltrite vahetus), monteerib/demonteerib valgustehnikat vastavalt etteantud joonistele ning töötab artisti jälgiva valgustehnikaga.
A.2 Tööosad A.2.1. Valgustustehnika planeerimine A.2.2. Töötamine valguspuldiga A.2.3. Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine A.2.4. Sündmuse teenindamine
Spetsialiseerumisega seotud tööosad Valguskujundus A.2.5. Valgusrežiiri loomine

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Valgustusmeistriks saab õppida õppeasutuses või kutsealal töötades ja end täiendades.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Valguslajuht, valguskujundaja, valguspuldioperaator, valgusmeister

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.
Säilenõtkus, sotsiaalsed oskused.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Valgusmeister, tase 6 kutse moodustub üldoskustest, kohustuslikest ja kutset läbivatest kompetentsidest ning spetsialiseerumisega seotud kompetentsist.
Kutse taotlemisel on nõutud üldoskuste (B.2), kohustuslike kompetentside B.3.1–B.3.4 ja kutset läbiva kompetentsi B.3.6 tõendamine.
Spetsialiseerumisel valguskujundajaks tuleb lisaks tõendada kompetents B.3.5.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Töömaailma taotlejale
1. Soovitavalt kõrgharidus
2. Läbitud erialane täienduskoolitus
3. Kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus

Kutse andmise korraldus, sealhulgas kutset taotleva isiku esitatavad dokumendid ning kutse taotleja kutsealase kompetentsuse hindamise viis ja vormid, on reguleeritud etenduskunstide tugiteenuste kutseala kutsete kutse andmise korras.

B.2 Valgusmeister, tase 6 üldoskused

Enesejuhtimisoskused

1. Arendab oma tööalaseid teadmisi ja oskusi. Hoiab end kursis erialase terminoloogiaga ja tehnoloogiliste uuendustega, jagab oma teadmisi kolleegidega. Kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused.
2. Töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes. Läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatselt ja loovalt.
3. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Reageerib muutustele ja kohaneb nendega hästi.
4. Analüüsib ebaõnnestumisi ja oskab eksimustest õppida.
5. Eristab tekte hinnangutest, suhtub saadud tagasisidesse rahulikult ning võimaluse korral arvestab tagasisidega edasises tegevuses.
6. Säilitab keerulistes või ohtlikes oludes töötades (nt kõrgustes, külmas, kuumas, pimedas, tolmu- ja müras, ebastabiilses, mürarikas vmt keskkonnas) rahu, enesekontrolli, keskendumisvõime ja tulemuslikkuse.
7. Peab kinni kellaegadest ja tähtaegadest ning kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt. Planeerib ette tegevusi ja projekte ning arvestab võimalike muutustega.
8. Arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt. Määrab kindlaks tegevuse või projekti elluviimise jaoks vajalike ressursside mahu (tööjõud, materjalid jm) ning kõrvutab seda seatud eesmärgiga, et selgitada välja ressursside piisavus ja eesmärgi teostatavus.
9. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, nt organisatsiooni töökorralduse reegleid, ametijuhendit, organisatsiooni head tava, eetilisi tõekspidamisi.
10. Järgib oma töös tuleohutuse ja elektriohutuse eeskirju ning ohutus- ja turvanõudeid, kasutab isiku- ja töökaitselahendusi. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt välitingimustes, valgustamisel libedal pinnasel, kõrguses). Järgib valgustehnika eripäraseid ohutusnõudeid (nt valgustustehnika kinnitamine, valgustustehnika kaal ja konstruktsioon ning aluste stabiilsus).

Lävimisoskused

11. Kasutab eesti keelt keeleseaduses nõutud tasemel.
12. Kasutab oma valdkonnas vajalikke kokkulepitud oskuskeele mõisteid ja termineid.
13. Kasutab inglise keelt tasemel B1 (vt lisa 1 – keelte oskustasemete kirjeldused), sh ingliskeelset valdkonna terminoloogiat.
14. Kasutab arvutit infotööluse, kommunikatsiooni, ohutuse ja probleemilahenduse jaoks iseseisva kasutaja tasemel ning sisuloome jaoks algtasemel (vt lisa 2 – digipädevuste enesehindamisskaala).
15. Väljendab end korrektselt, viisakalt ja arusaadavalt.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Valgustustehnika planeerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Koostab tehnika riputusplaani, arvestades seadmete mehhaanilisi koormusi, kandevõimet ja jagunemist riputus-/toetuspunktide vahel. 2. Koostab optimaalse kaabelduse plaani (energiajaotusplaani), arvestades seadmete energiavõimsuste tarbimist ning lähtudes olemasolevatest energiaressurssidest. Vajadusel muudab valgusrežiid/pilti, säilitades võimalikult täpselt sündmusele loodud valgusrežiid plaani. 3. Koostab optimaalse signaali jaotusplaani (sh konverterid ja signaalijagajad), lähtudes vajalikust kanalite arvust. 4. Koostab sündmuse valgustamiseks vajalike seadmete loetelu. 5. Kasutab oma töös joonestamistarkvara.	
B.3.2 Töötamine valguspuldiga	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Sünkroniseerib valguspuldi ja seadmed. 2. Sisestab valguspildid valguspulti, vajadusel töötleb neid. 3. Taasesitab valgusrežiid, lähtudes kokkulepitud kontseptsioonist.	
B.3.3 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Juhendab seadmete paigaldamist, vajadusel paigaldab seadmed vastavalt joonistele (paigutusplaani, signaali jaotusplaani ja energia jaotusplaani) ja arvestades ohutusnõudeid (nt ettenähtud turvatrossid, riputuskonksud). Veendub seadmete töökorras olekus. 2. Juhendab seadmete suunamist, vajadusel suunab seadmed vastavalt suunanimikirjale/-plaanile ja valguskujundaja juhendamisele. 3. Juhendab ja kontrollib seadmete säilitamist, vajadusel säilitab seadmed selleks ettenähtud kohas ja viisil (nt transportkastid, ladu), arvestades ohutusnõudeid ja tootja nõudeid. 4. Juhendab ja kontrollib seadmete hooldamist, vastutab seadmete korrektse ja õige hooldamise, sh tarkvara uuendamise eest (nt tootja nõuded, asutuses kehtestatud hooldusjuhend). 5. Tagab seadmete turvalise pakendamise seadmete transportimiseks, lähtudes juhenditest, ohutus- ja tootja nõuetest, vajadusel juhendab pakendamist.	
B.3.4 Sündmuse teenindamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Hindab rikke kõrvaldamise vajadust, vajadusel ja võimalusel kõrvaldab sündmuse ajal tekkinud rikked, sh valguspuldis. 2. Kasutab sündmuse jooksul jälgimisprojektorit, lähtudes sündmuse kontseptsioonist. 3. Paigutab seadmed sündmuse ajal ümber, lähtudes kontseptsioonist ja paigutusplaanist. 4. Vajadusel kasutab sündmuse ajal eriefektide seadmeid (nt tossumasin, mullimasin, vahumasin), lähtudes kasutusjuhenditest. 5. Leiab sündmuse ajal tekkinud valgustust puudutavatele probleemidele lahenduse.	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Spetsialiseerumisel valguskujundajaks tuleb lisaks tõendada kompetents B.3.5.

Valguskujundus	
B.3.5 Valgusrežiini loomine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Tutvub sündmuse sisu ja eesmärgiga. 2. Osaleb lavastusmeeskonna liikmena aktiivselt sündmuse kontseptsiooni väljatöötamises. 3. Valib valgustehnilised vahendid, lähtudes sündmuse sisust, koostab paigutusplaani. 4. Koostab valgusrežiini/pildid, lähtudes lavastusmeeskonna kokkulepitud kontseptsioonist, ja salvestab selle, lähtudes sündmuse stsenaariumist. 5. Vormistab valgustusrežiini/pildi dokumentatsiooni - mõõtkava arvestav paigutusplaan, suunanimekiri/-plaan, valguspiltide nimekiri selgitavate märgetega.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.6 Valgustaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Kasutab üldist paigaldustehnikat, elektriala tarvikuid, materjale ja tööriistu paigaldustöödel.	
Teadmised Elektrotehnika ja füüsika keskhariduse tasemel	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-07112025-4.2/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Kalle Karindi, Focus Point Systems OÜ Olev Luhaäär, E&T OÜ Andres Sarv, SA Teater Vanemuine Margus Vaigur, SA Endla Teater
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	36
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.11.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	06.11.2030
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3435 Muud kunsti- ja kultuurivaldkonna keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Gaffer
Inglise keeles	Senior lighting technician, EstQF Level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	